Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 108 (10.785). Львів, середа 19. травня 1926. Poczstowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322 — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед Національним Зібранням.

Речинець Національного Зібрання ще неозначений. — Консолідація двох таборів? — Безрадність лівиці. — Протест правиці. — „Познанська імпреза". — День жалоби. — Інтерновані генерали. — „Адреса" до Пілсудського.

Варшава, 17. травня 1926.

Речинець Нац. Зібрання, що має вибрати президента держави, ще не назначений. Рада міністрів відбула сьогодня довірочне засідання, але не розглядала справи скликання Нац. Зібрання.

Партії підготовляються до змагань на Нац. Зібранні, уважаючи побіду в справі вибору президента побідою одного чи другого табору.

Заведена в своїх надіях поміркована лівиця відбула засідання у звязку зі скликанням Нац. Зібрання та в справі навязання контакту з нац. меншинами. На завтра заповіджено засідання поміркованої лівиці з представниками національних меншин і німецьких соціялістів. Окремо буде лівиця говорити з Жидами.

Залякана спершу і капітулююча правиця починає підносити голову. Зібрані в Познані праві посли і сенатори вислали до марш. Ратая заяву, протестуючи проти скликання Національного Зібрання до Варшави, де — на їх думку — загрожує їм небезпека.

Взагалі перші радісні надії на скору пацифікацію починають потрохи розвіватися. Ендецький пацифікатор марш. Тромпчинський, який з рамени марш. Ратая виїхав врозумляти Познань, прибувши на місце, скликав велике віче і накликував до творення добровольецької армії, яка має „зробити порядок" у Варшаві.

Правиця знову відзискує сили, за те лівиця все більше починає затрачувати перспективу. Ставши на шлях легітимізму, марнотратники овочів побіди сподіються розколу в клюбах правиці й особливо центра, що збільшить голоси і зміцнить становище лівиці. Та ледве чи ці побожні бажання будуть здійснені.

Найбільші надії на розкол звязують з клюбом НПР. Але голова того клюбу пос. Попель заявив сьогодня в клюбі соймових справоздавців, що НПР. в цілости зриває з „познанською імпрезою". Переходовий голова „Пяста" пос. Дембський заперечив можливість розламу в своїм клюбі. „Пяст" займається тепер справою Національного Зібрання, вибором президента та можливістю розвязання сойму і розписання нових виборів. „Соймові партії — каже Дембський — не сповнили свого завдання, скоро дійшло до домашньої війни і проливу крови".

День 17. ц. м. був у Варшаві днем жалоби з приводу похоронів полеглих жовнірів і цивільних осіб. Рано відбулися жалібні богослуження в святинях всіх віроісповідань, а опісля похорони. В похоронах взяв участь уряд, представники сойму і сенату, делегації варшавських полків і т. и. На могилах складано вінки. З приводу жалоби всі театри, кіна і инші льокалі були зачинені. В спільних могилах зложено 240 вбитих, а окремо заходами родин поховано 40.

Побідники роззброюють себе все більше. Більшу частину інтернованих генералів вже увільнено. Покищо інтернованими у Вилянові є ще генерали Розвадовський, Загурський, Кеслер і Пріх та полк. Ростворовський. Годиться зазначити що два перші видавали правительс. військам прикази кидати бомби на столицю, стріляти до вікон приватних домів, острілювати шпиталі і т. п. В їх справі інтервеніює марш. Ратай. Якщо ця інтервенція буде безуспішною, то інтерновані генерали стануть перед воєнним судом. Та це — здається — тільки „страхи на Ляхи".

Вкінці годиться зазначити, що найвірніше марш. Пілсудському „Визволєнє" видало відозву, адресовану до нього, взиваючи його перевести розпочате діло до кінця, обняти верховну владу в державі і перевести потрібні для широких мас реформи.

* * *

Персоналія.

На сьогоднішньому засіданні Ради міністрів перенесено в стан спочинку віцемін. закорд. справ К. Моравського (на якого місце покликано до мін. закорд. справ п. Кнолля, б. дир. департаменту для справ східних, автора марш. договору з от. Петлюрою, а опісля ген. консуля в Харкові) і віцеміністра внутрішніх справ Ольпінського. В міністерстві скарбу перенесено в стан спочинку през. львівської скарб. палати д-р Вайнфельда (покликуючи на його місце дотеперішнього віцепрез. Поляка) і дир. департ. Кавзіка.

Начальником ген. штабу призначено ген. Буркгардта-Булацького, його заступником полк. Сцеволю-Вєчоркевича, а нач. кабінету міністра військових справ полк. Бека.

Марш. Ратай занедужав і не опускає помешкання.

Бувшого мін. внутр. справ іменовано виленським воєводою.

Ген. Шептицький віддався до диспозиції виконуючого обовязки президента марш. Ратая. Свій виїзд на Шлеськ виправдує він охотою боронити з власної пильности Шлеськ перед можливими нападами Німців.

Пострілений в Познані ген. Сосновський перебув крізу.

Рад. заперечення.

З приводу „татарських вістей".

Варшава, 17. травня 1926.

Радянські часописи з 16. травня помістили таке заперечення агенції „Тасса": З приводу вісток, які появилися в закордонній пресі про мниму концентрацію радянських військ на польсько-радянській границі в звязку з останніми подіями в Польщі „Тасс" уповажнений заперечити ці вісти. При цьому стверджує, що союзний уряд, як у цьому випадку так і в усіх инших здержується від вмішування у внутрішні справи держав.

Комісія реорганізації Ради Союза Народів відложена.

Женева 17. травня.

Комісія реорганізації Ради Союза Народів визначила другу свою сесію на 28. червня. Рішення в справі евент. збільшення постійних місць, крім місця признаного Німеччині, застерегли для другої сесії комісії; таксамо домагання Бразилії, Китаю, Еспанії й Польщі. Комісія заявила, що латинським державам Америки слід признати три місця і відповідне представництво в Раді загарантувати теж азійським державам. Теперішню сесію замкнено.

Невдалий державний переворот у Німеччині.

Берлін, 17. травня.

Тутешня поліція викрила широко розгалужену організацію радикальної правиці, що поставили собі за ціль ввести діктатуру навіть проти волі през. Гінденбурга та проголосити оконечну ліквідацію республики. Сконфіскували обильний матеріял, навіть плян концентраційного наступу на Берлін 141 виділових організацій Ортсферайну.

Після генер. страйку в Англії.

Праця в Англії поступає всюди правильно, не виключаючи морських пристаней. Лише в Менчестері портові робітники, що належать до професійних союзів, відмовляються працювати з робітникам, незвязаними професійною організацією. Власти не годяться відправити непрофесійних робітників.

Черчіль у відповіді на запит заявив у палаті громад, що видатки уряду в звязи зі страйком оцінює на суму 755 тисяч фунтів стерлінгів. Міністер не бачить потреби збільшення податків.

Димісія югосл. уряду.

През. югославянських міністрів Узунович зложив димісію на руки короля. Король димісію прийняв. Почались переговори у справі творення нового уряду.
який признають за гварантуючого договір.

Турецько-перський договір.

В Ангорі підписали договір між Туреччиною і Персією на зразок радянсько-турецького договору. Вважають договір доповненням радянського і поразкою англ. політики над перським заливом. Договір зобовязує на 5 літ, а може бути продовжений на нових пять. Спеціяльний уступ торкається взаємин обох контрагентів до СРСР.,

Біржа.

Гроші.

На грошевій біржі не було ніяких змін. Польський банк оголосив курс долара і девіз 10 зол. Варшавська біржа зачалась 17. травня звижкою долара, а нотували 10·40, 10·42, 10·37. В приватних оборотах курс долара вагався від 10·75 до 10·85. Поза біржею оперували долярами по 10·70 до 10·75 при спокійній тенденції. На львівській приватній біржі платили:

Доляри американські 10·80—10·85, доляри канадійські 10·70—10·75, корони чеські 0·26·25—0·26·75, корони австрійські 0,00·00—0,00·00, леї 0,03·50—0,04,00, франки французькі 0·31·50—0·32·00, франки швайцарські 1·72 - 1·76, фунти штерлінгів 47·00—48·00.

Золото: 20 корон 40·00—41·00, 20 франків 37·50—38·00, 20 марок 46·00 - 47·00, 10 рублів 55·00—55·50.

Срібло: Корона австрійська 0·85—0·88, 5 корон австрійських 4·20—4·50, фльорени австрійські 2·10—2·25, рублі 3·40—3·60, копійки за рубель 1·70—1·82.

Збіжжа.

Настрій на біржі здержливий. Обороти дуже скромні. Ціни легко звижкові, передусім жито. Тенденція на загал звижкова.

Ціни оцінючі без трансакції: Пшениця біла 49·25 - 51·25, пшениця червона 51·75—53·75, жито 30·25—31·25, ячмінь пастівний 25—26, овес 32·00—33·00, гречка 31·00—32·00.

У вирі подій.

Львів, 18. травня 1926

Кривавий метч між правицею і лівицею в Польщі роіграно на протязі минулого тижня. І хоч ця нагальна зустріч двох таборів проковтнула до дві тисячі жертв, то у висліді оба табори яко лицарські партнери — подали собі руки. Великодушний побідник здебільшого простив своїм противникам всі прогріхи і злочини, інтерновані головачі реакції в особах б. міністрів уже ввихаються по соймі, а маршалок сенату Тромпчинський, що ще недавно кидав громи на марш. Пілсудського, трактуючи його яко хоробливо амбітного македонського комітаджі, виїхав пацифікувати Познанщину, яка виявляє такі признаки, як перед вісьмома роками наша ЗУНР. Замісць бурі і хуртовини — ідилля. По старій польській традиції — „заязд" сюди, „наязд" туди і — старопольське: „kochajmy się!" Але не слід тратити з очей того, що те „kochajmy się" було все тільки епізодом серед „заяздів" і „наяздів".

Марш. Пілсудський вийшов побідником і, базуючись на грунті легітимізму (не легалізму!), зробив великодушний жест, як це звичайно є в його імпульсивному характері. Як колись пробачив він своїм противникам, кн. Сапізі і полк. Янушайтісові, займаючи становище голови держави, так і тепер простив своїм безоглядним і всемогучим ворогам, хоч ситуація змінилася і хоч тепер він був тільки головою опозиції, першим офіцером польської армії „в стані спочинку" і опісля „ребеліянтом". Побідник, базуючись на основах легітимізму, так — як тепер маються справи — в значній мірі не використав овочів своєї побіди. Тактика марш. Пілсудського і його прихильників — si parva cum magnis comparare licet — нагадує нерішучу тактику жирондистів з часів великої французької революції. Польські жирондисти бажають деяких поміркованих змін політичного й соціяльного характеру, але в зустрічі з дійсністю тратять голову, не знають, на котру ногу стати, що зробити, як себе повести. І з того зараз після побіди повстає позапарляментарний тимчасовий уряд, без виразної фізіономії, без програми, уряд „болота", якщо знову послужимося терміном з доби революційного конвенту. Доля жирондистів була спожаління гідною. Нездатні до чину, маючи навіть більшість, вони вміли тільки вмірати як герої, але не вміли ділати як рішучі, залізні люде. Якщо події в Польщі розвиватимуться серед істнуючих ідилічних умовин, то польських жирондистів жде доля їх французьких первовзорів. Ріжниця між ними тільки та, що французькі жирондисти конали під ударами лівиці („Гори"), а польські матимуть до діла з правицею і лівицею. Марш. Пілсудський, в р. 1919, великодушно вибачуючи правим переворотникам, діждався незвичайно великого розросту правиці, яка вкінці захопила всю владу в свої руки, а його самого серед кепкувань і насмішків післала в „заслужений стан спочинку". І хоч сьогодня польська реакція лежить на обох лопатках, хоч вона дуже онесмілена і міцно підірвана, то не виключене, що три всепро-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Оголошення.

Отсим подається до відома П. Т. Публики, що дня 14. травня (мая) 1926 відкрито весьнярсько-купелеве підприємство 1741 1-1

„СВІТЕЗЬ".

Купелі: ставові, сонячні, лодковання, теніс, кругольня, смачний і здоровий буфет, також концерти музики 40 п. п. уприємнюють хвилі в чарівнім затишу Вульки.

Доїзд трамваєм 4 або 11.

означений на 1. січня 1925 р. На тисячі відповідей ніодна не була вірною. Відтак він продовжив конкурс до 1. травня 1926. Зголосилося до нього 300 медій з усього світа, до Китайців включно. Деякі хитрували, заявляючи, що дадуть іншу звістку від померлої, а не ту, що збережена в коперті. З 272 „медіїв" ніодин не відгадав цього знаку. Ніхто не одержав нагороди; гроші пішли на добродійну ціль. Таємне слово сховане в коперті було складне, але не чудотворне; це була цифра з шести чисел, що означувала день, місяць і рік уродження пані Жільбер. Її міг би відгадати якийнебудь „читач думок" або спеціяліст від загадок і колиб відгадав, то це не було би доказом, що одержав звістку від померлої.

Зі спорту.

Спорт і студенство.

Спортовий рух вглиблюється в суспільні кола, виборов собі критічну зрозуміння в нашому громадянстві, але за те не заінтересував ще по нинішній день нашої академічної молоді так, як повинен би заінтересувати.

Читаючи статю в „Ділі" з дня 11. травня ц. р. п. з. „Спорт і студенство", радіємо, що між студенством є вже одиниці, котрі хочуть працювати для ідеї українського спорту.

Український спортов. союз заохочував українське студенство до створення спортового гуртка при „Студентській Громаді" і в тій цілі навіть вислав на нараду зі студентами референта легкої атлетики Т. Жарського з обширнішим рефератом, але на жаль на цей реферат ніхто зі студентів не явився.

Українські спортові старались крім того на власну руку втягнути наше студенство до спортової праці, але всі заходи сходили на ніщо. Вони переконалися, що між нашим студенством заінтересування до спорту розбудити не можна і тому перестали вести між ним навіть пропаганду. Ждали тільки хвилини, коли вже само студенство виявить охоту до праці на широкому полі спорту і само заговорить.

В чому міститься тайна легковаження українського спорту нашим студенством у Львові? Чи не дозволяє йому на те надмірна умова праця? Чи може обставини нашого громадського життя примушують його забути, що істнує український спорт?

Ні одно, ні друге не має на те ніякого впливу. Причиною є велика і незрозуміла дотепер байдужість нашого студенства у Львові до спорту взагалі. Велика є ріжниця між передвоєнним спортовим рухом українських студентів, а теперішним. Коли перед всесвітньою війною спорт приймався глибоко в першу черту між студенством і воно було фактично репрезентантом українського спорту, про що свідчить найкраще всестороння його праця в усіх спортових установах і зорганізована тоді студентська спортова установа „Україна", то тепер ми бачимо в рядах українського спорту дуже малий відсоток нашого студенства.

У інших народів, як також і в наших сусідів спорт тішиться великою популярністю між студенством, а між нашим студенством дуже важко защіпити навіть саму ідею спорту. А спорт виховує, рільбить волю, енергію і гартує до залізної витривалости. Чи тепер в тих важких і бурливих хвилинах нашого життя не є потрібні люде сильної волі, незломної енергії та фізичної витривалости?

Ми знаємо, що власне тепер по великих війнах весь світ (крім нас) зрозумів ідею спорту. Спорт є чимсь конечним і необхідним в кожній державі. Зокрема зовсюдений нарід повинен плекати спорт в імя своєї будучности. Побиті Німці поставили тепер спорт на недосяжну висоту. В ньому вони бачать тепер національне спасення. В нинішних часах спорт має подекуди вплив навіть на дипльоматичні успіхи деяких держав. Для прикладу скажу: Фінляндія — край не великий та не багатий, але за те край, в котрім незвичайно високо цінять спорт. Коли Фінляндія находилася в дуже важкій фінансовій кризі, висилала до Америки своїх найкращих спортовців, Рітолього і Нурмого. Їх побіди, здобуті в Америці, спричинили те, що американські банкирі без ніяких застережень дали Фінляндії позичку. Сказали: „Держава, котра має таких синів, як Нурмі і Рітоля, є найкращою запорукою на те, що вона чесно зможе виконати зобовязання супроти своїх вірителів".

Того не хоче знати наше студенство у Львові. Далеко краще розвивається спорт між українським студенством за кордоном. Воно зрозуміло, як великі впливи має спорт в міжнароднім житті, тому й горнеться до нього. Незвичайно гарно розвивається спорт між нашим студенством в Празі, Берні, Грацу, Відні, Леобен, а навіть і в Кракові.

А Львів, осередок студентського життя, не має дотепер ні одного студентського спорт. кружка. В Леобен зорганізований 1923 р. спорт. кружок українського студенства згуртував у собі не тільки усіх Українців, але також Словінців, Хорватів, Німців, Греків та Румунів. Цей спортовий кружок має дві повні дружини копаного мяча, чотири дружини підбиваного (Faust-ball), секцію легкої атлетики і ситківкову. Видно, що там студенти попри духову працю мають змогу займатися ще й спортом. А тут наше студенство крім науки (якби воно було бодай так!?) не займається не тільки спортом, але й взагалі ніякими громадськими ні иншими суспільними справами. Це якийсь дивоглядний сон, чи затрата молодечої енергії. З тими явищами треба боротися і за всяку ціну та на кожному кроці їх винищувати. Нації не треба молодих старців, а енергійної, окриленої ідеалами, і фізично сильної молоді.

К. Мель—вич.

Роман Богдан Савчак

упокоївся скоропостижно дня 15. ц. м.

Похорон відбудеться дня 18. травня ц. р. о годині 5 з полудня з каплиці Анатомії при вул. Пекарській, на котрий горем прибиті родичі і тітки запрошують свояків, знайомих і товаришів. 1745 1-1

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Середа 19.V. Надвірна.
Четвер 20.V. Надвірна.
Пятниця 21.V. Солотвина.
Субота 22.V. Солотвина.
Неділя 23.V. Делятин.
Понеділок 24.V. Коломия.
Вівторок 25.V. Коломия.
Середа 26.V. Городенка.
Четвер 27.V. Городенка.

Початок о год. 8:30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 13—?

Чл. А. II, 542/25.
27.

ВІЗВАННЯ

до наслідників, спадкоємців і вірителів чужинця.

МИКОЛАЙ ВАСИЛЬКО

надзвичайний посол і уповажнений міністер у Відні VI, Theobaldgasse ч. 4. і в Берліні Königin-Augustegasse ч. 22. приналежний до Буковини, від року 1919 український горожанин, помер дня 2. серпня 1924 в Райхенгалю. Його завіщання відшукано.

Взивається сим всіх наслідників, спадкоємців і вірителів, які є австрійськими горожанами або тут перебуваючими чужинцями, щоби до дня 10. червня 1926 зголосили в підписанім суді свої праві до спадщини. В противнім случаю може бути спадщина виданою без огляду на ті праві чужинецькій власти, або особі, яку вона вкаже.

Мешкаючі в краю наслідники просили австрійський суд о переведення спадкового проводу. Закордонних наслідників і спадкоємців взивається, щоби зголосили свої праві в вищеподанім речинці, та заявили, чи домагаються відступлення справи чужинецькій власти. Впрочім, єсли чужинецька власть сама не зажадає відступлення, буде спадкова переправа провадитися тут, а іменно лише з тими наслідниками, які зголосилися.

ПОВІТОВИЙ СУД NEUBAU У ВІДНІ
VII/1, Hermanngasse ч. 38. відділ II.
Відень, дня 7. квітня 1926.
D-r Hermann Gaar
за згідність виготовання, директор канцелярії
Reissig вл. р.
(судова печатка) 1726 3—3

В спискі шкіл і учителів з 1926 на стороні 10. подано нам хибно обряд римо-католицький і народність польську, місто обряду греко-католицького і народности української. Стрілиська старі 15. V. 19.6. — *Теодор і Броніслава Грацеї* учителі. 1746 1—1

Пригадується П. Т. Членам „Господарсько-споживчої Спілки", кооп. з обм. пор. у Львові, Руська 18., що ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відбудуть дня 22. травня (субота) о год. 4-тій попол. в салі Міщанського Братства, Руська 3/1. 1747 1-2

Купелеве Заведення **ПІДЛЮТЕ** 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Ліминицею серед найбагатшої в ліси околиці Ґорґанів. — Купелі горячі з мінеральної води, купелі сонішні і купелі в Ліминиці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці на лікарське поручення, харч вриновий і жентиця. — Лічення по вказівкам лікарів: ревматичне запалення суставів і мязів, ісхіас, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, малокровия, катари шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая)
Ціни в першім і третім сезоні нижчі.

3—8 **Замовлення на адресу:** 1700

Купелеве Заведення Підлюте, почта Перегінсько.

Комунікат Безплатного Бюра Посередництва Праці при Т-ві „Союз Селянських Спілок" у Львові, Ринок 10. II. пов. Безплатне Бюро Посередництва Праці взиває отсим всі українські Установи і підприємства так кооперативні як і приватні, примістити у своїх підприємствах українських робітників, слуг і служниць на короткотермінові, чи сталі роботи. Крім денних робітників шукають місця фахові сили: слюсарі, економи, мулярі, столярі, теслі, покривачі, агенти для фірм, друкарські помічники, маніпулянти лісові і тартакові, цукорники і ин. Крім фізичної праці шукають заняття канцелярійні сили та: студент 3. року франц. фільольоґії, що може давати лекції французької мови; абсольвентка учит. сем. і торговельної школи, що може крім приватних лекцій і помочі при господарстві вести також захоронку, або діточу школку (фреблівку). Замовлення пересилати на адресу Бюра.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських полагоджує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домів. 1679 6) 11—?

1·50Л. коштує кожда золотнича направа у Гутермана Сикстуська 14. 1679 11-?

КУХАРКА до першорядного пенсіонату в літниску потрібна на сезон. Зголошення вул. Домініканська 11, дозорець покаже. 1730 2—3

3½ МОРГОВИЙ САД у Львові до винайму. Інформації уділить Андрій Кривокульський Львів, вул. Руська ч. 20 в „Дністрі" двері ч. 17. 1x48 1—2

ГЛЯДАЮ місця до дітей з шиттям і наукою. Ласкаві зголошення Яримович, вл. Бернадинська ч. 11. для зредукованої. 1—1

ІНТЕЛІҐЕНТНА мужатка з причини безробіття свого мужа, просить о взяття її враз з 4-літнім синком на вакації без винагородження за працю. Може занятися дітьми як також виручити панію в веденні домашнього господарства. Знає язики: український, польський та німецький. Ганна Пришлякевичева Львів. Кор. Ядвиги 28р. 1—1

ЧЛЕН УПРАВИ одного з перших повітових союзів кооператив, а рівночасно директор торговельного відділу, який потрафить провадити і організаційний відділ, пошукує відповідного заняття, евентуально заміни. Зголошення слати „Кооператор" Станиславів 1., poste-restante. 1750 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

У важкому горю, яке навістило мене з приводу смерти мойого Найдорожчого Мужа, Еміліяна Ляшецького, складаю найсердечнійшу подяку всім, що несли мені поміч, розраду та потіху. В першій мірі дякую Впов. Панству проф. Чижам, а передусім Впов. п. професоровій Чижовій, яка підчас слабости мойого Мужа і пізнійше не опустила мене ані на часину, занималася всім і піддержувала мене в тих найтяжчих хвилях мойого життя. Складаю дальше найсердечнійшу подяку Впр. духовенству за провід у похоронах, Впр. о. дек. і кан. Олексинови зі Старої Соли, який не жалував труду і прибув на похорони та теплими прегарними словами попрощав Покійника. За щире заняття і порядкування похоронами та за потіху і слова розради дякую Впов. п. Радникови Козбурови, Впов. п. радниковій Баранецькій та Впов. п. Голейдовій. Особливо щиру подяку складаю Читальні „Просвіти" в Старій Соли, яка прислала свою делєґацію з вінцем, щоб попрощати і віддати останню прислугу Покійному. Дякую всім товаришам і знакомим Покійного, які віддали Йому останню прислугу і взяли участь у цьому сумному обряді, як також моїм найблизшим сусідам Впов. панству Кириням і Красієвичам, які цілий час старалися допомогти і потішити мене. Дякую Впов. п. Марійці Чижівній за цвіти і прибрання катафальку.

Хай Всевишній винагородить сторицею всіх за труди і все що для мене вчинили!

1744 **Ольга Ляшецька.**

Перша галицька фабрика сіток до агорожі і тенісу, рафа до шутру і піску
МИХАЙЛО ШУҐАРТ,
Львів, вул. Зелена 61.
1749 Ціни фабричні. 1—10

Загальні Збори

Філії Товариства „Просвіта" в Часанові відбудуться дня 24. травня 1926 о годині 2 по полудни в власній домівці зі слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів і відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів.
2) Звіт Виділу з діяльности за минулий рік і уділення абсолюторії.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внески і запити.

На случай неприсутности вимаганого статутом числа членів — відбудуться Заг. Збори о годину пізнійше з тим же порядком дня без огляду на число присутних.

1742 1—1 **Виділ.**

Надзірна Рада Центрального Кооперативного Банку „КРАЄВИЙ СОЮЗ КРЕДИТОВИЙ" з відповідальністю уділами у Львові скликує на основі § 45 і 47 статута

XXVI. Звичайні Загальні Збори

на день 3. червня 1926 р. о год. 4 попол. в домівці Центробанку у Львові (Ринок ч. 10. з отсим предметом нарад (§ 52 стат.):

1) Відчитання протоколу з послідних Загальний Зборів.

2) Звіт Надзірної Ради з діяльности за діловий рік 1925 з замкненням рахунків і білянсом з 31. XII. 1925.

3) Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску (§ 23 і 45 а) статута).

4) Вибір чотирьох членів Надзірної Ради на місце уступаючих.

5) Вибір трьох членів Контрольної Комісії (§ 52 l) статута).

Право участи в Загальних Зборах мають всі члени Центробанку, що доповнили свої зобовязання відносно вплати уділів по думці постанов зміненого статута (§ 16 і 60). Кождий член має лиш один голос, незалежно від кількости посіданих ним уділів. За леґітимацію служить уділова книжочка (§ 50 статута).

На Загальних Зборах беруть участь члени особисто. Правні особи заступають їх повновласники. Повновласником кооперативи і иншої правної особи може бути лише член Дирекції або Надзірної Ради, дотичної кооперативи, зглядно член Управи дотичної правної особи, або в обох случаях особа фізична, яка є вписана в реєстр членів Центробанку (§ 51 статута).

Маєтковий білянс за 1925 рік є виложений в льокали Центробанку (Ринок ч. 10. I. пов.) де члени можуть його переглянути.

Львів, дня 10. травня 1926.

За Надзірну Раду Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий", з відповідальністю уділами у Львові:

Д-р Володимир Охримович в. р. предсідник.
Микола Заячківський в. о. секретар.

1743 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

во муситься зберігати тайну про переворотово-замахові матеріяли.

Провокація в безконечність. Ми не лякаємося зрадити тайни і подаємо всім і вся до відома, що в „Новому Часі" забрано редакційні матеріяли (статті, дописи, замітки, надіслані відозви і т. и.), а у п. В. Целевича старі політичні записки і давні проєкти політичних резолюцій. Тільки всього, але злоба і фантазія скаженого провокатора є величаво злочинні і безодні.

Ген. Сікорський запевнював, що з львівської генеральної округи не рушиться ані один жовнір, а тимчасом рівнобіжно з арештуваннями серед Українців він вислав стаціоновані в Станиславові й Бережанах полки на допомогу Вітосові.

Та це не наша справа. Це рахунок між ним і марш. Пілсудським.

* * *

З арештованих в пятницю рано випущено на волю з поліційної тюрми ред. „Нового Часу" Дмитра Палієва й урядовця „Просвіти" Івана Петрика, гол. секр. УНДО. Вол. Целевича перевезено до слідчої тюрми при карному суді у Львові, Павля Меркуна вивозять до Познаня (?!), а щодо Ярослава Маренина й Нестора Яцева має запасти рішення на протязі нинішнього дня.

По широкому світі.

Помер бувший турецький султан Магмед VI., у Сан Ремо (франц. Рівієра).

Міжнародня пашпортова конференція в Женеві, що саме закінчила свої наради, не дійшла покищо до ніяких позитивних рішень, щоби змінити теперішні пашпорти, лише висловила бажання, щоби подорожні пашпорти видавати бодай на 2 роки. Окрема комісія підготує точніший проєкт до нової конференції.

Канцлєром Німеччини призначений д-р Маркс, який у теперішнім кабінеті є міністром справедливости.

В Югославії творить новий уряд Узунович.

У Бельгії парлямент прийняв 103 голосами проти 61 закон про 10-місячну військову службу.

Французькі шахтярі вислали ультимат до власників копалень, домагаючись підвишки плати на 25 процент.

Для рятування франка виїхав франц. міністр фінансів Пере до Льондону, де має радити над справою державних довгів.

Реорґанізація Ради Ліґи Націй.

Внесок щодо непостійних членів.

На засіданні комісії для реорганізації Ради Ліги Націй прийняли покищо кілька пунктів, на які держави тимчасово згодились: 1. Непостійних членів Ради вибирають на три роки; 2. Щороку вибиратимуть одну третину непостійних членів; 3. Нововибрані члени входять у право виконування своїх мандатів негайно після вибору; 4. Коли час виконування мандату кінчиться, непостійного члена можуть знову вибрати на три роки; 5. Коли треба буде зробити виняток від цих пунктів, тоді про це мусить рішити компетентна більшість повних Зборів Ліги Націй.

Більшість комісії висловилась за побільшенням числа непостійних членів Ради з шести на девять.

Радянська Україна.

Дзєржинський на Україні та його виступ на президії Української Ради Народнього Господарства.

Голова Всесоюзної Ради Народнього Господарства Дзєржинський приїхав 7. травня до Харкова та відбув нараду з українськими економістами в справі металевого та вугляного промислу. Метою поїздки Дзєржинського було, як він сам сказав, познайомитися на місці зі станом, працею, виробничими досягненнями, та фінансовими відносинами в українському промислі. Його цікавили також справи торговельного характеру, кооперації і український ринок.

„Особливим обєктом обслідування — казав він — вважаю заходи, яких ужили трести для переведення режіму економії, того основного нині гасла партії для всього народнього господарства Союзу. Критерієм тут повинні бути, звичайно, успіхи в зниженні самовартости продукції наслідком зменшування видатків, внорядкування виробництва, зменшення урядників і т. п."

Безперечно, що поїздку Дзєржинського на Україну слід поставити у тісний звязок з останньою сесією Всесоюзного Виконавчого Комітету Рад, на якій голова харківського уряду Чубар вимагав для українського промислу і господарства значної фінансової допомоги від центра, без якої той промисл і господарство не дадуть собі ради.

Дзєржинський тому й поцікавився сучасним положенням господарства і промислу на Україні до тої міри, що відвідав Харків особисто. Яке враження виніс він з тієї поїздки, невідомо, але в одній зі своїх промов, яку виголосив на президії Української Ради Народнього Господарства, дав він українським економістам дуже багато рад і вказівок на те, як проводити режім економії в промислі та господарстві. Ці всі ради мають, очевидно, заступити українському промислові, торговлі та господарству фінансову підтримку з Москви. Думаємо, що така плятонічна допомога українського господарства не задовольнить.

Та приглянься тому, що казав Дзєржинський.

„Головну увагу — казав він — повинні ми звернути на роздрібні ціни. В деяких кооперативних і державно-торговельних установах є тенденція використати конюнктуру та робити нагромадження. Не слід закривати очей, що основне, що визначає темп і рівень нашого господарства — не кількість промислових і сільсько-господарських товарів, які можна дати для забезпечення реальности заробітньої плати. Ця обставина означує розмір виробництва і загальний рівень господарського життя... Коли переглянути рух гуртових і роздрібних цін, то можна спостерегти, що ціни ростуть у міру руху товарів... Рівночасно видно неправильний розподіл предметів широкого вжитку. Через неправильний розподіл повстає недостача товарів, а без промислових товарів ми не можемо добути хліба від селян.

Не треба забувати, що диктатура пролєтаріяту, збудована в нас на союзі робітників і селян, а тому треба нашою політикою цін закріплювати цей союз. З високими роздрібними цінами звязані і наші господарські труднощі. Колиб ми могли дати селу дешеві товари, то моглиб видобути і хліб, що пішов би на експорт. Високі роздрібні ціни дезорганізують також і сировинні ринки і тим самим зле відбиваються на стані нашого промислу. На жаль боротьба з високими роздрібними цінами йде мляво. В першу чергу ця боротьба повинна йти по лінії боротьби з нашими роздутими апаратами, що лягають важким тягарем на ціни.

В галузі зниження цін ми не можемо відмовитись від використання приватного капіталу. Ми не повинні використовувати його, надаючи йому права торгувати так як він хоче, а повинні його ввести в такі рямки, в яких ми будемо його навіть захищати, але під умовою, що коли він зважиться вийти поза межі тих рямок, то будемо його бити".

З наведених цитатів бачимо, що господарські відносини Радянського Союзу дуже невідрадні. В даному випадку все розбивається о занадто високі ціни товарів у роздрібній торговлі. А на ті ціни реагує відмовою продажі хліба селянство. Одним словом, з якого боку не підходитиб до теперішньої господарської кризи, то все зведеться до села. Як село не дасть хліба, то не буде що експортувати, отже не буде грошей для вкладів у промисл. А тому слід за всяку ціну довести до обниження цін на фабричні вироби.

В своїй промові зачепив Дзєржинський і справу кооперації. Він ствердив, що вона теж продає за дорого, бо має за великі т. зв. накладні видатки. Кооперація утримує 400 тисяч людей і витрачує на них 90 мілїонів карбованців річно. Ясно, що таке перевантаження мусить відбитися на цінах фабричних виробів, що ними торгує кооперація. Дзєржинський радить демобілізувати кооперацію від того надміру урядників. Усім трестам радить він знова концентрувати всю свою торговельну роботу в синдикатах. Ці нові установи повинні вести боротьбу за низькі ціни.

Всі ці ради, які подав Дзєржинський українським економістам, не нові, про них говорив він вже кілька разів, при всяких нагодах. Ніякої реальної пропозиції і ради, пригожої для українських відносин він не дав, але навпаки зазначив, що практику України в доставі товарів на село при допомозі дрібних крамарів слід би використати в союзному масштабі. З дискусії над промовою Дзєржинського виявилося, що той останній кидав тільки теоретичними фразами, що не відповадають цілковито реальній практиці московських центральних органів. От, наприклад, Україна не може ніколи дістати мануфактури безпосередно, але дістає її все за посередництвом московських центральних установ, а це спричинює підвишку т. зв. накладних витрат, отже і ціни на товари в продажі.

Дзєржинський заявив, що на будуче реґуляція українського ринку буде відбуватися тільки через українські установи без московського посередництва. З того всього виноситься враження, що поїздка Дзєржинського на Україну до направи місцевих відносин у господарстві нічим не причинилася, а у майбутньому Україна взагалі на ніяку допомогу від московського уряду надіятись не може.

НОВИНКИ.

— Десятиліття смерти Франка і „ВУФКУ". „Всеукраїнське фільмово-кінове управління" почало підготовчу працю біля виготовлення фільму до інсценізованої повісти І. Франка „Захар Беркут". Фільм виготовляють з нагоди 10-ліття смерти І. Франка.

— Твори українських письменників на екрані. „ВУФКУ" замовило цілу низку сценаріїв до творів визначних українських письменників. І так М. Бажан готовить сценарій на основі повісти Нечуя-Левицького „Микола Джеря", Ю. Яновський пише сценарій на основі „Фата Морґана" М. Коцюбинського, Семенко на основі кількох творів українських авторів, Гнат Хоткевич готовить сценарій на основі свого роману „Камінна душа".

— Сороклїття школи ім. М. Шашкевича у Львові. Д-р Богдан Барвінський просить нас зазначити в звязку із комунікатом ювилейного Комітету (Діло ч. 100 з 9. V. 1926), що не „Окремий горожанський комітет кінчить складати історію розвитку згаданої школи і хоче печатати її", а сам д-р Б. Б-ий таку історію для цьогож Комітету уже написав та що рукопис остає покищо його виключною авторською власністю.

— Скількість убитих підчас боїв у Варшаві є на підставі останньої статистики 210, а ранених 966.

— Портрет Шевченка з почтових марок. Маляр і філятеліст В. Веркмайстер у Москві по скінченні образу „Остров Цейльон", який зробив з почтових марок, приступив до творення нового образу-мозаїки з почтових марок „Тарас Шевченко". Поетать поета має виступати на тлі української природи. На портрет має пійти по приблизному підрахунку 20.000 штук усяких марок.

— З хроніки самогубств. Застрілився 19-літний студент торговельної школи Роман Савчук при вул. Замковій ч. 1. Причиною — нещасне кохання.

— Помер головний секретар французької радикальної партії Фелікс Буфандо в 71. р. життя. Є він автором численних політичних творів.

— 5000 долярів за розвязку загадки. Цими днями закінчився в Ню-Йорку конкурс, на якого вислід ждала вся Америка з нетерплячкою. Один науковий журнал обіцяв 5000 долярів тому, хто дасть доказ, що має автентичну звістку від „духа". Оснував цей фонд багато літ тому відомий лікар і фільософ Елен Жільбер. Він був завзятим прихильником матеріялістичної теорії, але підчас одного спіритистичного сеансу „навернувся" і став оборонцем окультизму. Згодом, у 1913 р. занедужала смертельно його жінка. Перед смертю вона обіцяла мужеві, що дасть йому умовлений знак через уста „медія" про себе з поза гробу. Але видужала. Тоді вони обоє рішили зберігти цей умовлений знак у запечатаній коперті в канцелярії свого адвоката. Пані Жільбер вмерла 1924 р. Тоді її муж призначив 5000 дол. нагороди „медієві", який передасть йому умовлений знак від його померлої жінки. Речинець конкурсу був

Досі істнували певні способи заволення цих потреб, головно через видавання матері та дітям грошевих додатків понад платнею мужа. Добре поставлено цю справу в Австрії, Чехії, Бельгії, Франції та Німеччині. Жіночі організації повинні особливо цікавитися цим питанням, бо систему родинних додатків розвинули чоловіки, кермуючися своїми поглядами на життя, і це законодавство може нарешті піти небажаними для жіноцтва шляхами. Треба зокрема звернути увагу на те, щоби згадані додатки сплачувано самій жінці, а не чоловікові, як це взагалі робиться, 2) щоби жінка самостійна працьовниця діставала таксамо додатки на дітей та на мужа, коли він інвалід і 3) додатки повинні наближатися до дійсної вартости утримання дітей.

III.

Близько до родинних відносин стоїть справа незамужньої матері та нешлюбної дитини.

Вже в році 1923 Союз фемінїстичних організацій закладає в Римі окрему комісію для опрацювання цього питання, бо одноголосно визнано, що воно є за важливе, щоби сполучати його зі справою родинних відносин. Разом з тим підкреслено, що життя матері й дитини так між собою звязані, що й обороняти треба їх одночасно.

Скрізь, де тільки жінки осягнули впливи у громадських справах або в законодавстві, уживали вони цих впливів для боротьби проти ганебного стану нешлюбної жінки та її дитини. Попередні відносини нерідко доводили їх до катастрофи. Тільки відсутність розвиненого в цьому напрямі законодавства сприяла упадкові нешлюбної матері і штовхала її на шлях проституції, убийства дитини і невірного мущини.

Праця жінок в парляментах свідомо направлена на боротьбу з перестарілою системою і нерідко досягала надзвичайного успіху, як то є в Норвеґії, Швеції та Фінляндії, де ціла відповідальність покладається на батька, хоч би навіть не було доказано напевно його батьківства.

Цілком природно, що емансипована, визволена жінка має причинитися до загального розвитку свого краю, а зокрема застановитися над поліпшенням стану нижчих верств жіноцтва.

Одначе, на жаль, таких успіхів не можуть осягнути жінки в инших країнах, через консерватизм своїх урядів. З трудом віриться, але істнують держави, де заборонено уважнювати нешлюбних дітей через шлюб родичів і там, де навіть самі мати й батько бажалиб охоронити свою дитину перед людськими пересудами, не можуть цього зробити. Таке законодавство істнує в Англії, Ірляндії та Індії, себто в краях з перевагою англійських впливів.

(Продовження буде.)

щаючій тактиці польських жирондистів, за якого пів року, як не скорше, поміняються ролі з тією ріжницею, що безоглядній правиці чужою буде великодушність. Розуміється, тут можливі ще й инші комбінації, та ми спиняємося тепер виключно тільки на відносинах між правицею і поміркованою лівицею.

Треба бути справедливим і тому годиться ствердити обективно, що в даних умовинах легітиміст марш. Пілсудський не мав покі-що иншого виходу. Як горячий польський патріот він лякався затяжної домашньої війни, яка без сумніву була би могилою польської державности. І тому він пішов компромісовим шляхом. В першій стадії свого виступу він найшов в польському громадянстві богато прихильників і симпатиків, але вже в другій стадії наступило деяке остудження між побідником і партіями поміркованої лівиці, що між иншим викрилося відмовою ППС. в уряді. Якщо далі поступав би цей процес остудження або якщо партії польської лівиці також захотілиб по лінії найменшого опору всеціло грати ролю жиронди, то побіда Пілсудського не тільки не дасть ніяких позитивних здобутків, але й може бути погребанням всіх надій на відродження й регенерацію польської демократії.

Стоячи в загальному на позиції марш. Пілсудського, партії поміркованої лівиці однозгідно виставили домагання негайного розвязання сойму й сенату та розписання нових виборів. Є це теж наскрізь легітимістичне домагання. Бо коли хтось спирається на принципах легітимізму, то після довершення перевороту він має одно головне завдання: звернутися з апелем до народу, щоби він дав свою санкцію довершеному актові або осудив його. А ця санкція може відбутися тільки шляхом всенародного голосування, шляхом нових виборів. Лишити істнуючий стан з тимчасовим урядом, хоч би він був дуже невиразним виразником перевороту, і реакційною соймовою більшістю, яка не виявляє думок, настроїв і бажань громадянства, — це був би повний абсурд, протилежна ситуація, зацяхована тим, що називаємо contradictio in adiecto. Тільки шляхом апелю до народу можна утвердити і завершити побіду, тільки тим способом можна оминути нечуваної компромітації й неминучої заглади, та відростання голов стоголовій гидрі реакції.

Правда, тут треба побороти величезні перепони, треба виявити завзяття і характер, який не все був капіталом поміркованої лівиці, тут треба справді перевести боротьбу і здобутися на рішучі кроки якраз на парляментарній арені. Як відомо, польська конституція є унікатом під тим оглядом, що тільки сам сойм має право розвязатися більшістю двох третин, або має право розвязати його сенат більшістю трьох пятин при участи половини послів. Ця друга можливість взагалі не входить в рахубу. Але що буде, як в соймі не найдеться двох третин голосів, потрібних до його розвязання; що буде, як правиця і центр не схочуть зректися передчасно мандатів і піддаватися новій виборчій ординації на основі старої виборчої реформи?

Ось питання, яке мусять основно передумати польські легітимісти. На це є тільки одна рада: збойкотувати теперішній сойм, зробити сецесію з нього і тим чином зробити його мертвим, недійсним. Правда, і тут є деяка небезпека. До важности ухвал сойму потрібний є комплєт з одної третини всіх послів (себто 148 послів). Навіть в найгіршому випадку правиця і центр, не зважаючи на бойкот сойму партіями поміркованої лівиці, може далі радити, виносити постанови, ухвалювати закони, змінити виборчу ординацію і ждати до кінця каденції. Одначе така небезпека за ходила перед переворотом; після нього подібні історії є виключені. Знищена морально правиця не матиме відваги взяти на себе репрезентацію громадянства, вона мусітиме капітулювати, як капітулювала в збройній зустрічі.

Є це єдиний вихід на законному шляху; инакше темні хмари закриють теперішнє ясне небо польських жирондистів.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Л генерал і його політика.

В суботу 15. н. м. вечером появилася на мурах міста Львова біло-червона відозва командатна львівського ДОК. ген. Вл. Сікорського з датою 14-го травня пр., в якій він, „згідно з інтенцією Уряду Річипосполитої і у відповіди на провокаційні сплетні" рові ѓетатим заявляє:

„Завданням війск підчиненого мені корпусу є запевнити лад і порядок на тій окраїнній („кресовій") просторі Річипосполитої і стерегти границь Держави перед якоюнебудь спробою порушити їх неподільність. Тим найвищим і найістотнішим завданням буде виключно посвячене військо. Свідомий стану підпорядкованих мені відділів, горячого патріотизму жовнірів, їх дисципліни й непохитної вірности праворам, гарантую, що публична безпека на цілім просторі „Малопольски" східної буде втримана, а всякі спроби внести збичий для будуччини Держави заколот будуть безоглядно здавлені. В імя вищої державної дисципліни взиваю вас, Громадяне, зберігти спокій і рівновагу. (—) *Сікорський*, ген. див. і к-нт корпусу".

Ця патосово-напушиста відозва зовсім невояцького покрою була муштардою по обіді. Поминаємо вже те, що в часі істнування цивільної влади п. ген. Сікорський зовсім не був ані покликаний, ані управнений звертатися до цивільного населення і про щонебудь його запевнювати. Ген. Сікорський, який вижидав ходу варшавських подій, вже після їх вирішення в користь марш. Пілсудського, видав наскрізь агітаторсько-виправдуючу відозву проти „сплетень", щоби найти собі кладку від одного табору до другого. І справді ще того самого дня (15. ц. м.) він зголосив акцес, віддався під прикази марш. Пілсудського, що викликало у Варшаві велике здивування. Та це його особиста справа, нам іде про що инше.

В тій муштардовій відозві говориться і про „спроби заколоту", а як він ті спроби розуміє, видно з переведених арештувань серед українських громадян.

бульварні органи: „Вєк Нови" і „Газета Поранна" (а за ними шовіністично-садистичне „Слово Польске" і безхарактерний „Курєр Львовскі") написали нестворені провокаційні ідіотизми яко вступ до репресій проти українського громадянства. З тією метою Богу духа винних людей переіменовано в шефів українського повстанчого штабу, в ріжних високо поставлених командантів, будучих директорів поліції, мілітарних курєрів і т. и., а з ред. „Нового Часу", Дмитра Паліїва, зроблено „генерала (?)... ...". Розуміється, як ген. Сікорський мав перед собою таку групу висилковців, то мусів з якою розправитися для „запевнення ладу і порядку на тій окраїнній просторі Річипосполитої". І нехай хто скаже, що п. генерал не є політиком!

В доповненню до попередніх вісток про арештування, треба додати, що крім подвійного у нас списка арештованих арештовано ще в поліційних арештах проф. Трусевич, якого вже випущено на волю. Докладну ревізію переведено теж у інж. Льва Шепаровича, пошукуючи за закладами з поля. Коновальцем. Як нас інформують, розшукувано і за п. Іриною Макухівною.

„Слово польське", яке в останніх днях крайно скомпромітувалося своїми кретинськими інформаціями, — очевидно — далі пише проти Українців і проти українських установ. Мадярський собачо-шпигунський лист, в ч. 131 з датою 17. ц. м. напускає нервотичну тривогу з того приводу, що в неділю Вулецькою вул. йшла якась громада з наплечниками, що говорила між собою по українськи, а в ній — очевидно — ці „народові" детективи підозрівають українських повстанчих вояків. Тому взивається у них апель до поліції, чому вона не легітимує всіх і вся, чому не арештує і т. и.?

На тому не кінець. Пожарні товариства „Луги" не дають спати „слово-польським" провокаторам. В тому самому числі „Слов-а Пол." йде далі нагінка проти українських пожарних товариств.

„Ще староства — читаємо там — не закинули деяких „Січей", хоч вони в самій назві означують традицію Хмельницького мордування Поляків і нападів на державу, а вже повстають численні нові „Січи", прибравши тепер вступну назву „Луг". Вони континуують ідеї збройного бунту проти держави. Останні арештування у Львові й обтяжуючі матеріали, який у звязку з тим зібрано, виявили наглядно, що „Луги" є протидержавною організацією, яка приготовлялася до збройної боротьби з державою. Без сумніву власти, які досі затверджували статути тих козацьких сотень (є їх понад 800!), вміщі витягнуть з останніх досвідів єдино льогічну консеквенцію, т. зн. знищать цілу організацію, а всіх герштів поставлять перед судові кратки".

Читаючи ці крайні нісенітниці, можемо спокійно сказати: „дурному закон память", але що цей провокаторський орган заражує своєю пошестною жовтою пресою громадські кола, то власти повинні справді заняти становище супроти цих провокацій, а на всякий випадок постаратися, щоби на цих скажених типів наложено кафтан безпечейства. Що до „Січей" і доби Хмельницького, то анальфабети зі „Слов-а Пол." повинні що найменше прочитати якусь популярну брошуру.

Вміщі і народові провокатори ідуть ще далі. Беручи за вихідну точку останні бездумні арешти, пишеться там, що „сторожкі поліційні власти" ударемнили підготування до українського замаху. В часі ревізій забрано багатий матеріал, в якому були інструкції з подрібним планом ділання. Для більшої емоції додано, що — можлив — з огляду на слідство тимчасо...

Валентина Завадська.

ЖІНОЧИЙ РУХ.

I.

Отсей напис дав би богато матеріялу не лише для короткого огляду, але й для великої наукової праці, бо явище, яке ми називаємо жіночим рухом і уважаємо за прикмету останніх модерних часів, сягає глибокої старовини і поширюється рішуче на всі ділянки людського життя, повільно, але певно, захоплюючи все більші простори.

Не буде помилкою уважати, що фемінізм прийшов на світ разом з першою жінкою, як взагалі приходять з людиною всі її прикмети, зокрема змагання до самостійности і свободолюбство. Отсі два елєменти лягли в основу фемінізму і дали можність жінці вести завзяту боротьбу з мущинами за свої рівні з ними права, на протязі тисячеліть.

Ще в часах передісторичних у ріжних народів бували періоди занепаду жіноцтва, а побіч з тим світлі віки матріярхату, себто зверхности матерньої влади. Як би низько не стояла тепер жінка у деяких некультурних народів, всеж кожний з них згадує в своїх легендах або мітольогії могутних королев і войовничих славних жінок. Приклад чого можна знайти в старинних переказах Ескімосів та Муринів центральної Африки. Навмисне подається тут цілком протилежні до себе племена.

Вагання жіночої долі на цілій земній кулі й у всіх народів виразно виявляє великі трудноші боротьби, але й уперте змагання жінок до свойого права і тверду свідомість справедливости своїх домагань. Через свою незорганізованість богато разів упадають вони під одностайним натиском своїх противників, які вживають могутніх паралізуючих способів, як темнота, гареми і всяке обмеження прав.

Одначе здоровий первень фемінізму не завмирає і священна іскра жевріє в душі найбільше пониженої невільниці. З мряки тисячеліть дійшов він до нас і у світлі його ясної полумини обєдналося жіноцтво майже цілого світу.

Фемінізм надто природне явище, щоби можна було викорінити його хоч би віковим насильством, як не можна знищити в живій істоті життєвого інстинкту. Тому жінки не переконалися, не зважаючи на довгу та старанну науку, що вони ні в чому не дорівнюють мущинам і тому повинні покірно склонити перед ними голову.

Не погодившися з тим раз на все, жінка невтомно домагається належних їй яко людині і громадянці — прав, виявляючи при цьому незвичайну витривалість.

Перші, найтяжчі кроки поробили як звичайно, одиниці і своєю енергією підготовили шлях для маси, а ми в наших часах вже користаємо з овочів їх праці.

29 держав дали виборче право своїм жінкам! 40 націй надсилає жіноцтво на конгрес Суфражу — міжнародного жіночого союзу для оборони політичних прав жінки!

В грецькому міті герой забиває гидру з сто головами, але перед жінкою стояв потвір з 1.000 головами, і вона поступово нищить їх. Не так давно жінка не сміла їздити ровером, провадити автом, або заниматися авіятикою. Тепер ніби зрубано всі голови. Проте це тільки так здається, бо там, де лише праця сполучена з вищими почестями, ордерами, великою пенсією, — наraз усі голови відростають і знімається крик: „Праця (звичайно поплатна) не відповідає жінці, вона шкодить її здоровлю і нормальному народженню дітей"! І уряди стараються не допустити жінок на кращі становища.

II.

Жіночий рух спочатку змагає головно до здобуття жінці свободи, правного становища і всіх чоловічих привілеїв.

Нові часи висунули нові постуляти, бо поза рівними правами з мущиною не можна оминути сфери суто жіночої, де також треба добитися упорядкування соціяльних та економічних відносин. Ця сфера остільки важлива, що урегулювати її можливо тільки прикладаючи та кі самі умовини оцінки, як у чоловічій праці.

Найголовнішою функцією жінки є материнство. Богато жінок віддає свої кращі роки народженню і вихованню дітей. Правильне виконування цієї функції є найважливішою справою, бо в ній полягає будуччина кожної нації, більше як на копальнях, рільництві та промислі. Ця праця також важна, якщо не важніша від праці адвоката, лікаря і професора. Матері з дітьми творять майже половину кожної нації. Проте ніде, за рідкими винятком, не мають вони постійного матеріяльного забезпечення. Уважається, що їх утримує чоловік і батько, що платня його вповні задовольняє потреби родини. Одначе не можна базувати на таких непевних річах, як воля одної людини, забезпечення матері й дитини, бо в родинному житті бувають ріжні комплікації і нерідко жінка з дитиною падають їх жертвою. Тут жіноцтво також стає до своєї оборони і питання незалежного забезпечення матері й дітей все більше висувається на порядок денний.

Зокрема звертається увагу: 1) на несправедливість однакової платні нежонатому робітникові та многосемейному, 2) на те, що жінка при тій самій праці дістає меншу платню і нарешті 3) що діти залежать матеріяльно від спосібностей й працьовитости батьків і терплять, коли родичі погані робітники